

*Τα λατομεία της Νέας Πάφου και η διαχείριση του νερού στον λόφο της Φάμπρικας, παραδείγματα αειφορίας σε ένα αρχαιολογικό χώρο στην πόλη μας*

**ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΠΡΟΣΦΕΡΕΤΑΙ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ**

Το πρόγραμμα αυτό προσφέρεται για τους/τις μαθητές/μαθήτριες της Μέσης Εκπαίδευσης (Α΄-Γ΄ Γυμνασίου).

Το πρόγραμμα είναι μονοήμερο (9:00-13:00 ή 9:00-16:00).

**Σημείωση 1:** Το πρόγραμμα που παρουσιάζεται πιο κάτω εκτείνεται μέχρι τις 13:30. Σε περίπτωση που η ομάδα επιθυμεί την επέκτασή του μέχρι τις 16:00, τότε αυτό μπορεί να επεκταθεί με επιπλέον ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, μετά από συνεννόηση των συνοδών εκπαιδευτικών, γυναικών και αντρών, με το προσωπικό του Κέντρου.

**Σημείωση 2:** Σε συνεργασία με το προσωπικό του Κέντρου και τους/τις συνοδούς εκπαιδευτικούς, το γενικό πλαίσιο εφαρμογής του προγράμματος, όπως παρουσιάζεται παρακάτω, μπορεί να αναπροσαρμοστεί και να διαφοροποιηθεί ως προς τις δραστηριότητες και τον τρόπο ανάπτυξής του, με βάση τις ανάγκες της κάθε ομάδας.

**Σημείωση 3:** Το πρόγραμμα διεξάγεται στον αρχαιολογικό χώρο του λόφου της Φάμπρικας στην Κάτω Πάφο, με αφετηρία τα ελληνοιστικά λατομεία (σπηλιές) δίπλα από την κατακόμβη της Αγίας Σολομωνής.

**ΣΤΟΧΟΙ**

Οι μαθητές/μαθήτριες αναμένεται να:

- Ενημερωθούν για το θεσμό της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης και πώς αυτός συμβάλλει στην προβολή και διατήρηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.
- Γνωρίσουν την έννοια της αειφορίας, τις διαστάσεις της και ειδικότερα την οικολογική και πολιτιστική της διάσταση.
- Γνωρίσουν τον αρχαιολογικό χώρο στο λόφο της Φάμπρικας, την ανασκαφική δραστηριότητα που διενεργείται στην περιοχή και ειδικότερα τα ελληνοιστικά λατομεία, το υδραγωγείο και το αρχαίο θέατρο Φάμπρικας.
- Κατανοήσουν και να αιτιολογήσουν την επιλογή του χώρου για την ίδρυση της Νέας Πάφου και τον τρόπο δομής και οργάνωσης της πόλης.
- Γνωρίσουν βιωματικά το φυσικό περιβάλλον στον αρχαιολογικό χώρο, να παρατηρήσουν και να καταγράψουν τη χλωρίδα και την πανίδα στο λόφο της Φάμπρικας.
- Γνωρίσουν μέσα από επιτόπια μελέτη τον τρόπο οχύρωσης της αρχαίας πόλης, τον τρόπο υδροδότησής της και τη διαχείριση του νερού στην αρχαιότητα, αντιπαραβάλλοντας τα στοιχεία αυτά με τη σημερινή εικόνα της πόλης.
- Αντιληφθούν την αλλαγή χρήσης των χώρων και των κατασκευών στο λόφο της Φάμπρικας κατά τις διαφορετικές ιστορικές περιόδους.
- Εντοπίσουν τα προβλήματα που υπάρχουν στον αρχαιολογικό χώρο και να προτείνουν τρόπους επίλυσής τους,
- Κατανοήσουν ότι η διατήρηση και προστασία του πολιτιστικού μας πλούτου είναι αναγκαία για την αειφόρο ανάπτυξη,
- Ευαισθητοποιηθούν και να διαμορφώσουν θετική στάση σε θέματα προστασίας,

προβολής και ανάδειξης των αρχαιολογικών και πολιτιστικών χώρων στον τόπο μας.

## ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

8:30 – 9:45

Εισαγωγή στο θέμα και παρουσίαση του αρχαιολογικού χώρου και των ανασκαφών στο λόφο της Φάμπρικας. Συζήτηση για την αιφορική χρήση των υλικών και των κατασκευών και εντοπισμού αυτών των στοιχείων στο χώρο. Ενημέρωση για τις ξένες αρχαιολογικές αποστολές που διεξάγουν ανασκαφές στον αρχαιολογικό χώρο.

9:45 – 11:30

Μελέτη χαρτών του αρχαιολογικού χώρου της Νέας Πάφου και παρατήρηση των γεωμορφολογικών χαρακτηριστικών της περιοχής. Συζήτηση για τους πιθανούς λόγους επιλογής του συγκεκριμένου χώρου για την ίδρυση της Νέας Πάφου. Περιδιάβαση στο χώρο και γνωριμία με τα αρχαιολογικά ευρήματα. Βιωματικές δραστηριότητες σχετικές με τα ευρήματα, τις πιθανές χρήσεις και τις ανάγκες που ικανοποιούσαν κατά τις διαφορετικές ιστορικές περιόδους. Επιτόπια μελέτη σε τμήμα του υδραγωγείου που έχει ανασκαφεί και εξαγωγή συμπερασμάτων για τον τρόπο υδροδότησης της αρχαίας πόλης, αλλά και διαχείρισης του νερού στην αρχαιότητα. Σύγκριση με τη διαχείριση του νερού στις μέρες μας.

11:30 – 12:45

Βιωματική προσέγγιση με δραστηριότητες για παρατήρηση, αναγνώριση πετρωμάτων, απολιθωμάτων, χλωρίδας, πανίδας της περιοχής. Καταγραφή ειδών χλωρίδας, πανίδας, πετρωμάτων κ.λπ. Δημιουργία μικρού φυτολογίου από τα είδη χλωρίδας που συναντούμε στον λόφο Φάμπρικας. Εντοπισμός και καταγραφή των προβλημάτων που παρουσιάζει ο αρχαιολογικός χώρος και διατύπωση εισηγήσεων για την αντιμετώπισή τους.

12:45 – 13:30

Συζήτηση και ολοκλήρωση του προγράμματος με ανατροφοδοτικές δραστηριότητες, σημείο επικέντρωσης των οποίων αποτελεί η προστασία, η προβολή και η αξιοποίηση της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Ανάληψη σχετικής δράσης η οποία θα ολοκληρωθεί στο σχολείο τους (π.χ. σχεδιασμός ενημερωτικών πινακίδων για επισκέπτες, άντρες και γυναίκες, αφίσες για την προβολή και προστασία του αρχαιολογικού χώρου της Φάμπρικας, επιστολές προς αρμόδιες αρχές κ.ά.). Δημιουργία αφίσας ή τηλεοπτικού σποτ για την προβολή του αρχαιολογικού χώρου στο λόφο της Φάμπρικας. Συζήτηση για τη σημασία της προσφοράς εθελοντικής εργασίας σε δράσεις και πρωτοβουλίες που αφορούν την προστασία και τη διατήρηση της πολιτιστικής και φυσικής μας κληρονομιάς.

## ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ-ΟΔΗΓΙΕΣ ΠΡΟΣ ΤΙΣ/ΤΟΥΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ

Σε περίπτωση που επιλεγεί από την ομάδα το απογευματινό πρόγραμμα (9:00-16:00) οι μαθητές/μαθήτριες έχουν μεσημεριανό διάλειμμα. Για το σκοπό αυτό μπορούν να έχουν μαζί τους ελαφρύ γεύμα ή να γίνει διευθέτηση από το σχολείο για φαγητό σε εστιατόριο της περιοχής.

Συστήνεται όπως οι μαθητές/μαθήτριες:

- Φορούν αθλητικά παπούτσια και είναι κατάλληλα ντυμένοι/ντυμένες για εργασία στο πεδίο
- Έχουν φωτογραφική μηχανή ή βιντεοκάμερα
- Τα φύλλα εργασίας και τα όργανα ή οποιοσδήποτε άλλος εξοπλισμός απαιτείται για την εφαρμογή των προγραμμάτων παρέχεται από το Κέντρο
- Οι εργασίες πεδίου διαφοροποιούνται ανάλογα με την εποχή επίσκεψης του σχολείου και τις καιρικές συνθήκες